

REGION
**JÄMTLAND
HÄRJEDALEN**

Övergripande handlingsplan för suicidpreventivt arbete 2016-2018

Version: 3 (2015-10-05)

Ansvarig: Regiondirektör

Håkan Gadd

2015-10-05

Dnr: RS/1635/2015

ÄNDRINGSFÖRTECKNING

Version	Datum	Ändring	Beslutat av	Datum
1.	2013-10-20	Nyutgåva	Landstings- direktören	Ange beslutsdatum
2.	2014-10-29	Revidering av tider för åtgärder, översyn av åtgärder, uppdatering av statistik, regionanpassningar.	Landstings- direktören	2014-11-03
3.	2015-10-05	Anpassad till ny mall för regionövergripande handlingsplaner. Revidering av giltighetstid, aktiviteter, tider för åtgärder.	Region- direktören	2015-10-16

Håkan Gadd

2015-10-05

Dnr: RS/1635/2015

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

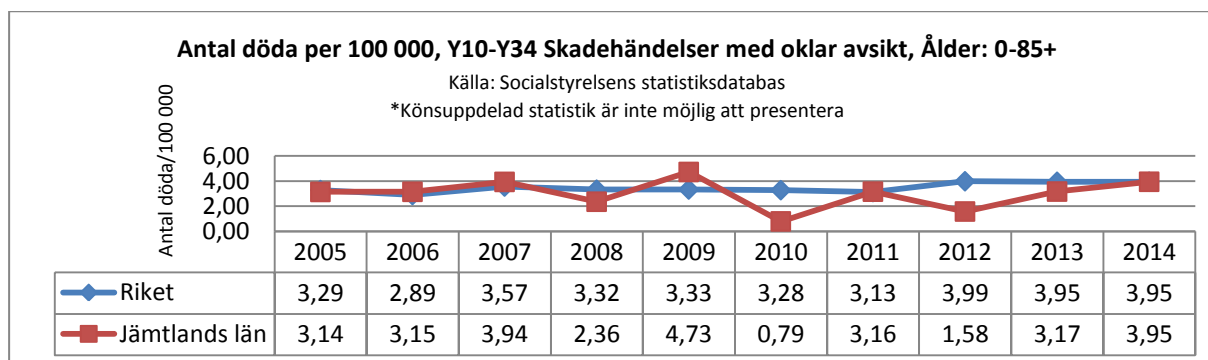
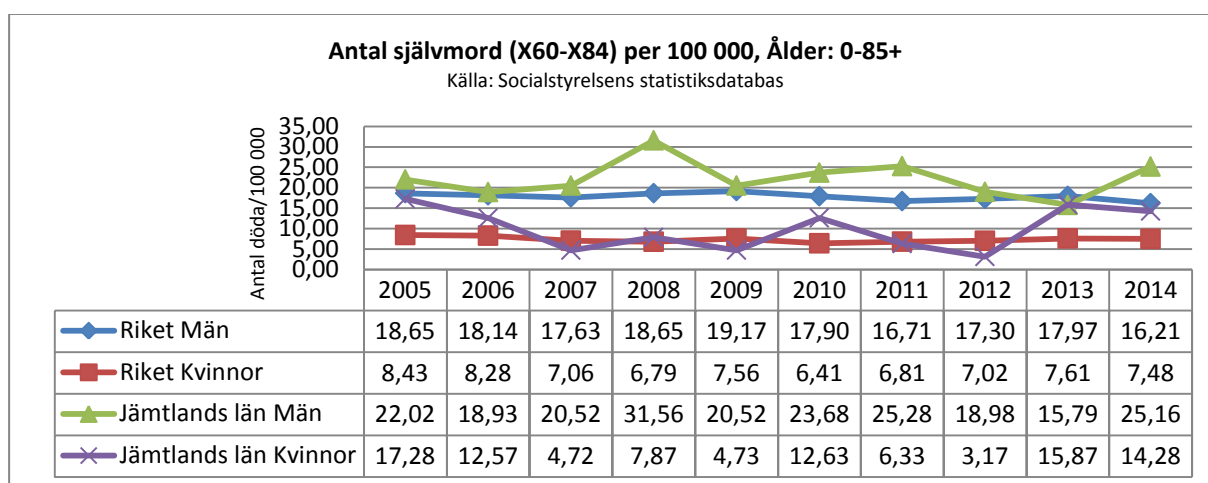

ÄNDRINGSFÖRTECKNING	2
INNEHÅLLSFÖRTECKNING.....	3
1 INLEDNING	4
1.1 Handlingsplanens syfte och innehåll	4
2 MÅL OCH STRATEGIER.....	5
3 AKTIVITETER FÖR ATT NÅ MÅLEN.....	6
3.1 Aktiviteter för verksamheten	6
4 BESKRIVNING AV HUR HANDLINGSPLANEN AVSER UPPNÅ KRAV ENLIGT SÄRSKILDA PERSPEKTIV	9
5 DEFINITIONER.....	9

1 INLEDNING

1.1 Handlingsplanens syfte och innehåll

Själv mord är ett folkhälsoproblem som på många sätt drabbar en stor del av befolkningen. Generellt sett har självmordstalen i Jämtlands län under perioden 1997-2014 varit högre än riket i övrigt, det gäller framför allt hos män. Under den senaste 15-årsperioden har det inte funnits någon särskilt ökande eller minskade trend i suicidtal.

I Regionplanen för 2016-2018 anges att *”Det ska genomföras ett målmedvetet suicidpreventivt arbete i Region Jämtland Härjedalen. Sjukvårdens uppgift är att tidigt identifiera och behandla riskpatienter. Diagnostik och behandling av underliggande psykisk sjukdom är en central komponent i suicidprevention. Att ingen ska ta, eller försöka ta, sitt liv är en viktig målsättning”*. Syftet med handlingsplanen är att föreslå konkreta åtgärder för att minska antalet självmord i Jämtlands län.

Utgångspunkten för denna handlingsplan är *”Förslag till nationellt program för suicidprevention - befolkningsinriktade och individinriktade strategier och åtgärdsförslag”* (Socialstyrelsen och Folkhälsoinstitutet 2006), *”Struktur för kunskapsbaserad suicidprevention – ett förslag till samordnad statlig kunskapsstyrning som stöd för lokalt och regionalt suicidförebyggande arbete”* (Folkhälsomyndigheten 2015),

Håkan Gadd

2015-10-05

Dnr: RS/1635/2015

samt evidensbaserad kunskap och synpunkter från NASP, Nationellt centrum för suicidprevention och psykisk ohälsa.

2 MÅL OCH STRATEGIER

Ett mål i Regiondirektörens verksamhetsplan 2016-2018 är att: *”Minska det totala antalet självmord i länet i förhållande till riksnittet”,* där aktiviteten är: *”Insatser för att minska antalet självmord bland pojkar och män i Jämtland Härjedalen.”*

Regeringen har i proposition *”En förnyad folkhälsopolitik”* 2007/2008:110, som vision att ingen ska behöva ta sitt liv. För att uppnå visionen redovisas nio olika suicidpreventiva strategier:

1. *Insatser som främjar goda livschanser för mindre gynnade grupper*
2. *Minska alkoholkonsumtionen i befolkningen och i högriskgrupper för suicid*
3. *Minskad tillgänglighet till medel och metoder för suicid*
4. *Suicidprevention som hantering av psykologiska misstag*
5. *Medicinska, psykologiska och psykosociala insatser*
6. *Spridning av kunskap om evidensbaserade metoder för att minska suicid*
7. *Kompetenshöjning av personal och andra nyckelpersoner i vård och omhändertagande av personer med suicidproblematik*
8. *Händelseanalys i samband med lex Maria- anmälningar*
9. *Stöd till frivilligorganisationer.*

Föreliggande handlingsplan har följande målområden:

1. *Öka kunskapen hos personal och andra nyckelpersoner i vård och omhändertagande av personer med suicidproblematik*
2. *Minskad tillgänglighet till medel och metoder för suicid*
3. *Öka samverkan och samordna regionala och lokala insatser kring en självmordspreventiv strategi.*

3 AKTIVITETER FÖR ATT NÅ MÅLEN

3.1 Aktiviteter för verksamheten

Mål 1: Öka kunskapen hos personal och andra nyckelpersoner i vård och omhändertagande av personer med suicidproblematik

Aktivitet	Målgrupp	Mätetal	Tidsplan	Ansvarig för genomförande	Kontaktperson
Gemensamma utbildningar gällande depressioner.	Läkare PV/Psykiatri	Kursutvärdering	2016	Förvaltningschef HS	Områdeschef Område psykiatri
Gemensamma utbildningar gällande suicidprevention för psykiatri och primärvården.	Läkare PV/Psykiatri	Kursutvärdering	2016	Förvaltningschef HS	Områdeschef Område psykiatri
Utbilda instruktörer i MHFA-metoden	Personal från Hälso- och sjukvården, externa organisationer	Antal utbildade deltagare/instruktör	Februari 2016	Förvaltningschef HS	Vårdutvecklare område psykiatri
Utarbeta och implementera regionövergripande rutin för suicidriskbedömning	Medarbetare RJH	Stickprov journaler. 75% följsamhet för riskpatienter	Kontinuerlig uppföljning 2016-2018	Förvaltningschef HS	Enhetschef, Patientsäkerhetsenheten
Upphandla och införa ett webbaserat utbildningsmaterial i suicidprevention (SPISS)	Område psykiatri, Primärvård	Beslutad målnivå för godkänd certifiering för enhet.	2016-2017	Förvaltningschef HS	Vårdutvecklare område psykiatri

Håkan Gadd

2015-10-05

Dnr: RS/1635/2015

Händelseanalyser och handlingsplaner efter suicid eller suicidförsök tas upp på områdesledning	Samtliga områden RJH		Kontinuerligt	Områdeschefer	
Utarbeta och implementera regionövergripande vårdprogram för suicidnära patienter	Samtliga områden inom Region Jämtland Härjedalen	Följsamhet till vårdprogram	2016-2017	Förvaltningschef HS	Enhetschef Patientsäkerhetsenheten
Utforma rutin mellan primärvården och den specialiserade psykiatrin för att tydliggöra ansvarsfördelningen gällande patienter med depressioner och övrig psykisk sjukdom (ohälsa).	Personal inom primärvård, psykiatri, barn- och ungdomspsykiatri	Följsamhet till rutin	2016-2017	Områdeschefer primärvård och vuxenpsykiatri, Barn och unga vuxna	Vårdutvecklare

Mål 2: Minskad tillgänglighet till medel och metoder för suicid

Aktivitet	Målgrupp	Mätetal	Tidsplan	Ansvarig för genomförande	Kontaktperson
Revidering av Zamsynsdokument mellan vuxenpsykiatrin och primärvården för att öka förskrivning av små förpackningar och itererade recept på antidepressiva,	Läkare område psykiatri, primärvård	Följsamhet till rutin	2016-2017	Områdeschefer primärvård och vuxenpsykiatri	Vårdutvecklare område psykiatri, primärvård

Håkan Gadd

2015-10-05

Dnr: RS/1635/2015

sömnedel, smärtstillande etc (stora förpackningar är en riskfaktor)					
Uppföljning av anmälningspliktens fullgörande avseende vapenanmälan	Samtliga områden RJH	Antalet anmälningar/år Analyseras på förvaltningsnivå	2 gånger/år	Områdeschefer	Vårdutvecklare, Patientsäkerhetsenheten

Mål 3: Öka samverkan och samordna regionala och lokala insatser kring en självmordspreventiv strategi.

Aktivitet	Målgrupp	Mätetal	Tidsplan	Ansvarig för genomförande	Kontaktperson
Stöd till elevhälsa/skolhälsovård genom regelbundna träffar/nätverk	Område barn och unga vuxna, Elevhälsa/skolhälsovård	Antal sammankomster. Analys av resultaten i hälsosamtal	2016-2018	Områdeschef barn och unga vuxna	Enhetschef barn- och ungdomspsykiatri
Inrätta en regional samverkansgrupp för suicidpreventivt arbete	Kommuner, regionala och nationella myndigheter, ideella organisationer, näringsliv, Region Jämtland Härjedalen.	Antal sammankomster	2016-2018	Förvaltningschef HS	

4 BESKRIVNING AV HUR HANDLINGSPLANEN AVSER UPPNÅ KRAV ENLIGT SÄRSKILDA PERSPEKTIV

Aktiviteterna i handlingsplanen bidrar till Region Jämtland Härjedalens arbete med en jämlik hälso- och sjukvård som det uttrycks i Regionplanen.

Region Jämtland Härjedalen ska tillhandahålla en tillgänglig och god vård som tillfredsställer medborgarnas behov av en trygg tillvaro med god livskvalitet genom att ha kvalitet och effektivitet som ledningsstrategi.

Kostnaderna för genomförandet av aktiviteterna i handlingsplanen bedöms som måttliga (ca 300 000 kronor). Kostnaderna för genomförande ryms i respektive områdes ekonomiska ram.

5 DEFINITIONER

I handlingsplanen används begreppen suicid och självmord synonymt. Det finns idag inget enhetligt språkbruk i frågan.

Vad är suicidpreventivt arbete?

Självmord går att förebygga. Det suicidpreventiva arbetet måste omfatta åtgärder inom en rad fält, allt ifrån att skapa bästa möjliga villkor för barns och ungdomars uppväxtförhållanden till en effektiv behandling av psykisk ohälsa.

Hälso- och sjukvården har en viktig roll när det gäller suicidprevention. Fortlöpande utbildning i suicidologi för vårdpersonal krävs liksom spridning av kunskap till andra verksamheter utanför landstinget för att tidigt upptäcka sårbara personer.

Utöver vad som kan göras inom hälso- och sjukvården krävs ett större samhällsansvar eftersom många riskfaktorer för suicid kan relateras till människors livsvillkor och samhällets stödinsatser.